

Uttalelse fra de nordiske sosialdemokratiske partilederne samlet i Stockholm 2.9.2016 innenfor rammen av SAMAK – Arbeiderbevegelsens nordiske samarbeidskomite.

- Urolige tider krever lederskap og nordisk samhold

Den internasjonale situasjonen er blitt mer krevende. Det er krig langs Europas yttergrenser, økt spenning mellom øst og vest, og vi lever med en vedvarende terrortrussel. I Europas nærområder mot sør ser vi problemer knyttet til korrupsjon, vanstyre, demografi og lav oljepris. Det gir grobunn for radikaliserings og konflikt – og for at mennesker tvinges ut på flukt.

Den politiske situasjonen i Europa er også uoversiktlig. Brexit var et uttrykk for en tillitskrise, en følelse av utrygghet og urettferdighet. Mange briter opplever arbeidsløshet, dårlig råd, sosial dumping og uro over høy innvandring. Høyresiden har de siste tiårene lyktes med å svekke fagbevegelsen og redusere felleskapets ansvar gjennom privatisering.

Norden er ikke Storbritannia, men det som tar lang tid å bygge opp, kan ta kort tid å rive ned. Under den svenske borgerlige regjeringen ble Sverige på åtte år til ett av de OECD-landene med raskest økende forskjeller.

NordMod2030-prosjektet tydeliggjorde den nordiske modellens gode resultater og store muligheter, men pekte også på behovet for fornyelse. Det trengs kontinuerlig innsats for å skape næringsutvikling og arbeidsplasser. Vi bør og kan gjøre en forskjell i klimapolitikken, det haster å gjøre mer. Vi har ikke tid til å vente, men må være utålmodige og pågående.

De gode fellesarenaene i samfunnet som barnehagene, skolene og frivilligheten må hegnes om. Og ikke minst må vi ta vare på og utvikle det organiserte arbeidslivet, som er en grunnpilar for noen av de viktigste kvalitetene ved de nordiske samfunnene: Små forskjeller, høy sysselsetting, likestilling og maktbalanse mellom arbeid og kapital.

Vi må sikre en stabil og god økonomisk utvikling, fordele rettferdig og bidra til at alle har mulighet til å bli hørt.

Når politiske ledere dyrker frykt og uro fremfor å vise vei ut av problemene, skal vi bekjempe frykten med ord – men også møte fryktens årsaker med politikk: Mot arbeidsløshet og lave lønninger, dårlig infrastruktur og voksende økonomiske ulikheter.

Fra vårt møte i Stockholm 2. september vil vi fremheve:

Norden står sterkt, men det internasjonale bildet skaper uro også her, og krever lederskap og nye innsatser. Vi vil:

- (1) innenfor rammen av SAMAK trappe opp kontakt og samarbeid om utenrikspolitiske spørsmål og videreutvikling av nordisk samarbeid.
- (2) gå inn for å styrke arbeidet i SAMAK for å holde løpende kontakt om saker som behandles i EU og vurdere mulighetene til nærmere nordisk samarbeid om å fremme forslag i EU/EØS-sammenheng.
- (3) trappe opp dialogen innenfor rammen av SAMAK til støtte for en tydeligere og mer proaktiv nordisk profil internasjonalt.

Vi vil videreutvikle og fremme den nordiske modellen, med dens unike kombinasjon av effektivitet, utjevning, likestilling og tillit. Dette er de nordiske lands viktigste ressurs for å lykkes med omstilling og arbeid til alle. Vi er enige om:

- (1) at en grunnforutsetning for integrasjon av flyktninger og asylsøkere er at de kommer hurtig inn på arbeidsmarkedet eller i jobbrelevant utdanning. Tilstrekkelig bra språkkunnskaper, som gjerne kan utvikles parallelt med jobb eller i jobbtrening, spiller en hovedrolle for å sikre positiv integrasjon i arbeidslivet.
- (2) å arbeide videre med politikk for det nye arbeidslivet, blant annet i lys av ny teknologi og delingsøkonomi.

På bakgrunn av rapport fra en ekspertgruppe i SAMAK er vi enige om at følgende prinsipper er avgjørende for integrering av flyktninger, asylsøkere og andre sårbare grupper i arbeidslivet:

- Vi har et felles utgangspunkt i vår gamle parole «Gjør din plikt og krev din rett». Vår felles bunnplanke er demokrati, rettsstat, universelle menneskerettigheter, likestilling, likeverd og utjevning.
- Vi velger arbeids- og kompetanselinjen, ikke lavlønnslinjen, for å få sårbare grupper i arbeid.
- Vi ønsker rask avklaring av asylsøkeres kompetanse og jobbønsker for å sikre den enkelte arbeid eller nødvendig utdanning.
- Vi vil føre en aktiv og helhetlig politikk for utjevning i samfunnet, og som ikke aksepterer at det utvikler seg områder med store sosiale og økonomiske problemer.
- Vi vil jobbe for en åpen og respektfull debatt i det offentlige rom.
- Vi vil styrke det organiserte arbeidslivet og trepartssamarbeidet.
- Vi vil ha en ekstra innsats for likestilling.